

Klemmer til med hel

Smarte hoder i Bergen er i ferd med å utvikle en stein som kan registrere angst-angfall hos psykiatriske pasienter. Helse- og velferdsteknologi kan bli en stor næring.

TOR ARNE FANGHOL
FRØDE BUANES
EIRIK BREKKE (foto)
tor.fanghol@bt.no

–Vi driver ikke bare med dette. Da ville det blitt kun havregrot å leve av. Men målet er at vi skal jobbe på heltid med å utvikle teknologi som er til hjelp for de aller mest utsatte i samfunnet. Der ligger det enorme muligheter, sier gründeren Jørund Fjøsne.

Sammen med tre andre medgründere under navnet Raudrev, utvikler han en stein som kan registrere trykk fra personen som holder den. Steinen lagrer hvor hardt personer trykker og når det skjer. Dataene kan samles opp over lang tid og overføres til et nettbrett eller en datamaskin.

Feil behandling

–Det startet med at jeg var støttekontakt for en traumatisert ungdom. Da jeg fulgte ham til legen, forsto jeg at han hadde store problemer med å formidle hvordan det egentlig sto til. Han snakket gjerne med bakgrunn i opplevelser fra samme dag. Dermed ble verken diagnose eller behandling korrekt, sier Jørund Fjøsne.

Han tenkte at det måtte være mulig å hindre at språkbarrierer og selve sykdomsbildet skaper vansker når slike pasienter skal formidle hvordan tilstanden er.

–Steinen trenger verken språk eller spesielle rutiner for å kunne registrere og formidle

Steinen trenger verken språk eller rutiner for å kunne registrere problemet

JØRUND FJØSNE,
RAUDREV

det som er problemet. Ideen er at en pasient med angst lager seg sitt eget mønster der han eller hun trykker på en stein eller ball ut ifra hvor mye angst de opplever. Det vil kunne bedre informasjonsgrunnlaget dramatisk for helsepersonell som skal stå for behandlingen, sier Jørund Fjøsne.

Uthulet stein

På tenkeloftet i et av husene på Bryggen ligger ledninger, uthulede steiner og skumballer i skjønn forening. En stein har også fått elektroniske trykkesensorer inni for å se om det kan være en god løsning. Karene i firmaet Raudrev har skaffet seg avtale med helseforetaket Vestre Viken om videre utvikling av angststeinen.

–Vi er sjelden involvert i utvikling av teknologi i forkant, og tar som regel i bruk ting som er utviklet av andre. Derfor er

det spennende å være med i prosessen som skal lede frem til noe som kan brukes på våre fagfelt. Steinen kan registrere enkeltfenomener som angst eller for eksempel sug etter rus. Vi skal prøve dette ut i praksis når prototypen er klar, sier forsker Dag Skjelstad i Vestre Viken HF.

Myndighetene vil satse

I vår gjorde regjeringen satsing på helse- og velferdsteknologi til en av de næringene som kan bli et nytt vekstområde for Norge.

–Vi tror at utvikling av teknologi rettet mot bedret helse og velferd har et enormt potensial, og har satt dette opp som en ny satsing sammen med IKT, sier statssekretær i Nærings- og handelsdepartementet Trygve Tronhuus Svensson.

Tenker nytt

Ved Høgskolen i Bergen har de et eget studium for omsorgsteknologi.

–Når man ser på de demografiske endringene som skjer – og sammenstiller med antallet yrkesaktive som vil være i pleie og omsorg i fremtiden – tilsier det at vi må tenke nytt om omsorgstjenestene. Her vil teknologi spille en rolle, sier prosjektleder Sturle J. Monstad for Teknologi i Helse og Omsorg ved Høgskolen i Bergen.

Bare fisk og olje

Avtalen med Vestre Viken HF gir utviklerne i Raudrev også mulighet for å bygge mer kunnskap.

–Det har vært utrolig lærerikt å jobbe med eksperter på psykiatri. Det har vist oss at koblingen mellom utviklere, design og hel-

sekompetanse virkelig utløser verdifull kreativitet. Vi har flere prosjekter som vi ønsker å gjøre i den retning, sier Jørund Fjøsne.

Bli med snakkingen

–Hva med private investorer? –Inntrykket er at dersom du holder på med noe som verken er olje eller fisk, får du ikke oppmerksomhet fra dem som har makt og midler. Selv om det snakkes om at det er stort behov for å utvikle andre næringer enn bare oljesektoren.

STEIN TIL NYTTE: De fire gründerne i Raudrev har forskjellig bakgrunn fra design til informasjonsvitenskap. Sammen satses de nå på å ten

IKKE STEINRIKE: Aleksander Krzywinski (bak til v.), Tor Gjøsæter (til v.), Jørund Fjøsne og Martin Lie er straks klare for å lage en prototyp av en stein som personer med psykiatriske lidelser kan bruke til å registrere hvordan de har det. Bak til høyre statssekretær Trygve Tronhuus Svensson i Næringsdepartementet.

Usikker på om

Bergen Teknologioverføring lever av å gjøre forskning om til gull. Sjefen mener markedet for velferdsteknologi fremdeles er umodent.

Anders Haugland er administrerende direktør i Bergen Teknologioverføring (BTO), som har som formål å finne frem til forskning som kan kommersialiseres blant om lag 4000 årsverk med forskning som legges ned i Bergen.

Kjappe i vendingen

Haugland deler troen på at velferdsteknologi er et marked

seteknologi

stein som registrerer når den klemmes på, kan bli et produkt som har stor verdi for å kartlegge tilstanden til psykiatriske pasienter.

Norge er godt nok forberedt

med stort potensial, men sier han er usikker på om Norge har et konkurransefortrinn i denne bransjen.

– Det du kan si, er at vi har konkurransefortrinn i form av at samfunnet er teknologifisert – at vi er kjappe med å innføre ny teknologi.

– Men samtidig tror jeg det er et ganske umodent økosystem. Hvordan skal kommunene forholde seg til velferdsteknologi? Hvor kan de få uavhengige råd? Er det kun tilbyderne som vil pushe ny teknologi som blir rådgivere? spør Haugland.

BTO er eid av Helse Bergen (40

prosent), Universitetet i Bergen (40 prosent) og Havforskningsinstituttet (20 prosent).

En del av løsningen er ifølge Haugland å koble sammen det han i dag ser på som en rekke uavhengige initiativ innen velferdsteknologi.

– Vi må tenke mer systematisk og få en mer helhetlig tilnærming. Det er et behov for løsninger, men i dag er det ingen tydelig markeds plass for disse produktene, sier Haugland.

For BTO sin del, har aktiviteten aldri vært høyere. I fjor var BTO gjennom selskapene det har investert i, involvert i 16

kommersialiseringer eller avtaler om kommersiell anvendelse.

Regnskapet fra 2012 viser at omsetningen økte fra 27 til 36 millioner, mens resultatet endte med et underskudd på 810.000 kroner.

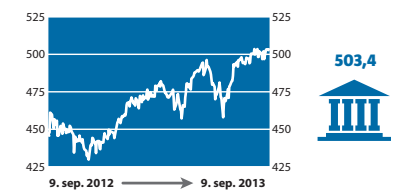
Gevinst redder drift

I år har aktiviteten økt videre, mens underskuddet øker.

– Vi begynner få verdier tilbake fra investeringer vi har gjort i tidligfaseteknologi. Det som gjør at vi går rundt, er at eierne våre lar oss reinvestere gevinstene til å balansere driften, sier Haugland.

PENGER & MARKED

OSLO BØRS HOVEDINDEKS

SISTE: **503,4** (0,12 % mot 6. september)
HØYESTE: **524,4** (19.07.07) LAVESTE: **98,6** (25.02.03)

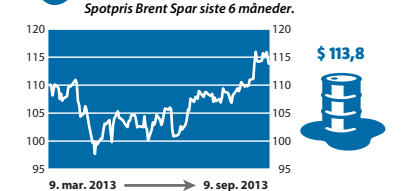
VINNERE SISTE DAG	% opp	TAPERE SISTE DAG	% ned
Birdstep Technology	64,63	Blom	-8,33
SAS AB	17,73	Comrod Communication	-6,82
Norwegian Car Carriers	11,52	Data Respons	-5,28
AGR Group	9,38	Wentworth Resources	-5,23
Scana Industrier	9,31	Oceanteam Shipping	-4,69

VESTLANDSBØRSEN

De 29 mest omsatte selskapene på Vestlandet.

SELSKAP	SLUTT-KURS	ENDRING 1%	AVKASTNING SISTE 12 MND 1%	MARKEDSVERDI I MILL. KRONER
AGR Group ASA	3,5	9,4	-61,1	434,5
Aker Solutions ASA	90,3	-0,2	-12,0	24728,5
Austevoll Seafood ASA	32,2	-0,6	27,3	6527,5
Bergen Group AS	4,6	-1,1	-28,1	278,9
DNB ASA	96,3	0,7	40,8	15685,3
DNO International ASA	14,0	-3,1	61,1	14325,9
DOF ASA	26,5	1,9	1,2	2942,9
Domstein ASA	9,2	0,0	8,6	70,4
Eidesvik Offshore ASA	-	-	9,6	-
GC Rieber Shipping ASA	-	-	19,2	-
Green Reefers ASA	3,9	0,0	116,7	296,1
Grieg Seafood ASA	15,1	0,0	-	1686,1
Indre Sogn Sparebank	-	-	25,7	-
Lerøy Seafood Group ASA	148,0	0,3	29,3	8077,5
Marine Harvest ASA	5,8	-0,9	21,6	21796,6
Norsk Hydro ASA	25,2	0,8	-1,6	52221,5
Norway Pelagic ASA	-	-	-29,9	-
Oceanteam Shipping ASA	4,7	-4,7	21,3	138,2
Odfjell SE Class A	39,5	1,3	59,3	2594,8
Petrolia ASA	6,5	6,0	20,4	177,0
Rocksource ASA	1,1	-1,8	-5,1	96,6
Sparebanken Vest AS	40,5	-1,2	50,0	1286,3
Statoil ASA	135,1	-0,9	-6,3	430786,2
Tide ASA	12,2	-	-19,0	274,1
TTS Group ASA	7,4	0,3	-	640,9
Vizrt Ltd.	19,0	-1,0	17,6	1281,2
Voss Veksel- og Landmandsbank ASA	-	-	-0,8	-
Wilson ASA	-	-	3,5	-

OLJE

VALUTAKURSER

	8. sep.	9. sep.
1 Euro	8,00	7,98 NOK
1 US Dollar	6,08	6,01 NOK
100 Svenske Kr.	91,64	91,75 NOK
100 Danske Kr.	107,31	106,97 NOK
1 Britisk Pund	9,50	9,45 NOK
100 Sveitsiske Fr.	647,46	645,99 NOK
100 Yen	6,13	6,04 NOK
100 Tyrkiske Lira	297,21	296,86 NOK
100 Polske Zloty	187,08	187,03 NOK
100 Kinesiske Yuan	99,49	98,40 NOK

Se fullverdig barsteneste på bt.no Kilde: grafikk@bt.no